

Educatieve dansvoorstelling

Metamorfose

LESBRIEF VOOR LEERKRACHTEN

educatie@dyyyyy.nu

www.dyyyyy.nu

00324/74.23.43.38

Inleiding

Beste leerkracht,

Binnenkort ga je met je leerlingen naar de voorstelling 'Metamorfose' van De Dutch Don't Dance Division, in Theater De Nieuwe Regentes, Laaktheater, Theater Ludens, Veurtheater of gewoon bij jou op school. In deze lesbrief vind je het educatiemateriaal dat aansluit bij de voorstelling en is gemaakt om je te helpen bij het voorbereiden van jullie bezoek. Neem deze lesmap goed door zodat jij en je leerlingen optimaal kunnen genieten en leren van de voorstelling.

Aansluitend op de voorstelling vindt er steeds een nagesprek plaats. Dit nagesprek wordt geleid door de artistiek directeur of een educatiemedewerker van De Dutch Don't Dance Division. Het is fijn wanneer je het lesmateriaal uit deze lesbrief voorafgaande aan de voorstelling voorbereid met de klas, want elementen hieruit zullen terugkomen in het nagesprek.

Daarnaast geven we jullie ook enkele opdrachten mee die je na afloop van de voorstelling (en de workshop) in de klas uit kan testen. Wie goed doorheen de lesmap snuistert vindt ook de wedstrijd 'SCHAAKMAT' om met de hele klas gratis naar de kerstproductie 'Alice in Escherland' in Amare te gaan kijken op 29 december 2023.

Wij wensen jullie veel plezier met 'Metamorfose'

GEGEVENS

Bezoekadres:

De Gheijnstraat 51, 2562 NL Den Haag

Tel: 00324/74.23.43.38

educatie@ddddd.nu

www.ddddd.nu

**VERBINDEN
VERWONDEREN
ONDERZOEKEN**

OVER METAMORFOSE

TIJDENS DE DANSVOORSTELLING 'METAMORFOSE' WORDEN LEERLINGEN ONDERGEDOMPELD IN EEN EINDELOZE ZWART-WITWERELD. BEWEGINGEN, WAARBIJ BEGIN EN EIND NIET MEER TE ONDERSCHIEDEN VALLEN, TONEN HEN DE WERELD VAN DE HAAGSE KUNSTENAAR M.C. ESCHER. HET DECOR VERTAALT TYPERENDE CONCEPTEN ZOALS: ONEINDIGHEID, METAMORFOSE EN PERSPECTIEF, DIE SAMEN MET DANS, DE LEERLINGEN LAAT STILSTAAN BIJ ZICHZELF. 'GA IK MEE IN DE MASSA, PAS IK ME AAN OF BLIJF IK MEZELF?' DAGELIJKSE LEVENSERVARINGEN WORDEN ZO HERTAALD IN DANS OM DE LEERLINGEN TE LATEN REFLECTEREN OP HUN IDENTITEIT. WAT IS ECHT? WAT IS ILLUSIE? DEZE VOORSTELLING STAAT IN HET TEKEN VAN 125 JAAR ESCHER IN DEN HAAG.

Aan de slag met Metamorfose in de klas

Voorafgaand aan en na de voorstelling is het fijn om met enkele elementen die aangereikt werden aan de slag te gaan. Enkele algemene danstips:

- Je hebt niet voor iedere opdracht een grote dansruimte nodig. We proberen in deze lesmap opdrachten voor te stellen die je gewoon in jouw klaslokaal uit kan voeren.
- Bewegen is het fijnst op blote voeten. Controleer of de grond schoon en warm genoeg is. Zorg eventueel voor fijn zittende kledij, maar dat is niet noodzakelijk.
- We gebruiken in deze lesmap soms materialen bij de opdrachten. Het materiaalsymbooltje aan het begin van iedere opdracht helpt je in één oogopslag te zien wat je nodig hebt.
- In deze lesmap staat het experiment centraal. Dit betekent dat in principe ieder (bewegings)antwoord dat de leerlingen verzinnen binnen het kader van de gegeven opdracht goed is. Wees ook zelf een inspirerend voorbeeld en dans/doe mee.

GENIET en gun jezelf en de leerlingen de tijd.

Metamorfose - De Kerndoelen

Kom jij met jouw klas kijken naar Metamorfose, doorloop je de workshop en de lesmap? Dan voldoe je aan onderstaande kerndoelen:

- Kerndoel 54:De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- Kerndoel 55:De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Deze vertalen wij naar onderstaande doelen uit de leerlijn dans van de SLO (groep 5-8):

- De leerling kan zich openstellen voor (semi) professionele voorstellingen in binnen- en buitenschoolse situaties. Hij ontleent dansinspiratie voor zijn danspresentatie aan het kijken naar dans uit zijn eigen cultuur en uit andere culturen.
- De leerling kan met anderen een (beschouwings)gesprek voeren over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aan geven met behulp van de danselementen ruimte, tijd en kracht. Hij kan dit als inspiratiebron gebruiken voor een eigen danspresentatie.
- De leerling kan onderzoek doen naar de zeggingskracht van dans binnen de context van het onderwerp/thema. Hij kan met dansbewegingen, gevoelens, ervaringen, situaties en gebeurtenissen uitdrukken.
- De leerling kan een reeks van eenvoudige bewegingen/danspassen onthouden en daarbij rekening houden met de maat, de sfeer en de frasering van de muziek. Hij kan daarbij muziek vertalen naar beweging en dans.
- De leerling kan een relatie leggen tussen zijn eigen betekenisgeving en die van professionals en benoemen dat mensen verschillende meningen over dans hebben. Hij accepteert en respecteert meningen, ideeën en gevoelens van anderen over dans, danscultuur en danstrends.

Voor de voorstelling

Metamorfose is een dansvoorstelling die als een flitskast enkele werken van MC Escher toont. Denk maar aan de oneindige trappen, Metamorfose en de spiegelbol.

Je kunt naast dans dus nog veel meer zien en beleven tijdens jullie bezoek aan deze voorstelling. Om jullie bezoek zo goed mogelijk voor te bereiden, vind je hieronder een paar opdrachten die je daarbij helpen en ook de leerlingen helpen om de voorstelling beter te kunnen begrijpen.

OPDRACHT 1: THEMA VAN DE VOORSTELLING

Via onderstaande video, vind je een korte teaser met de cast van Metamorfose.

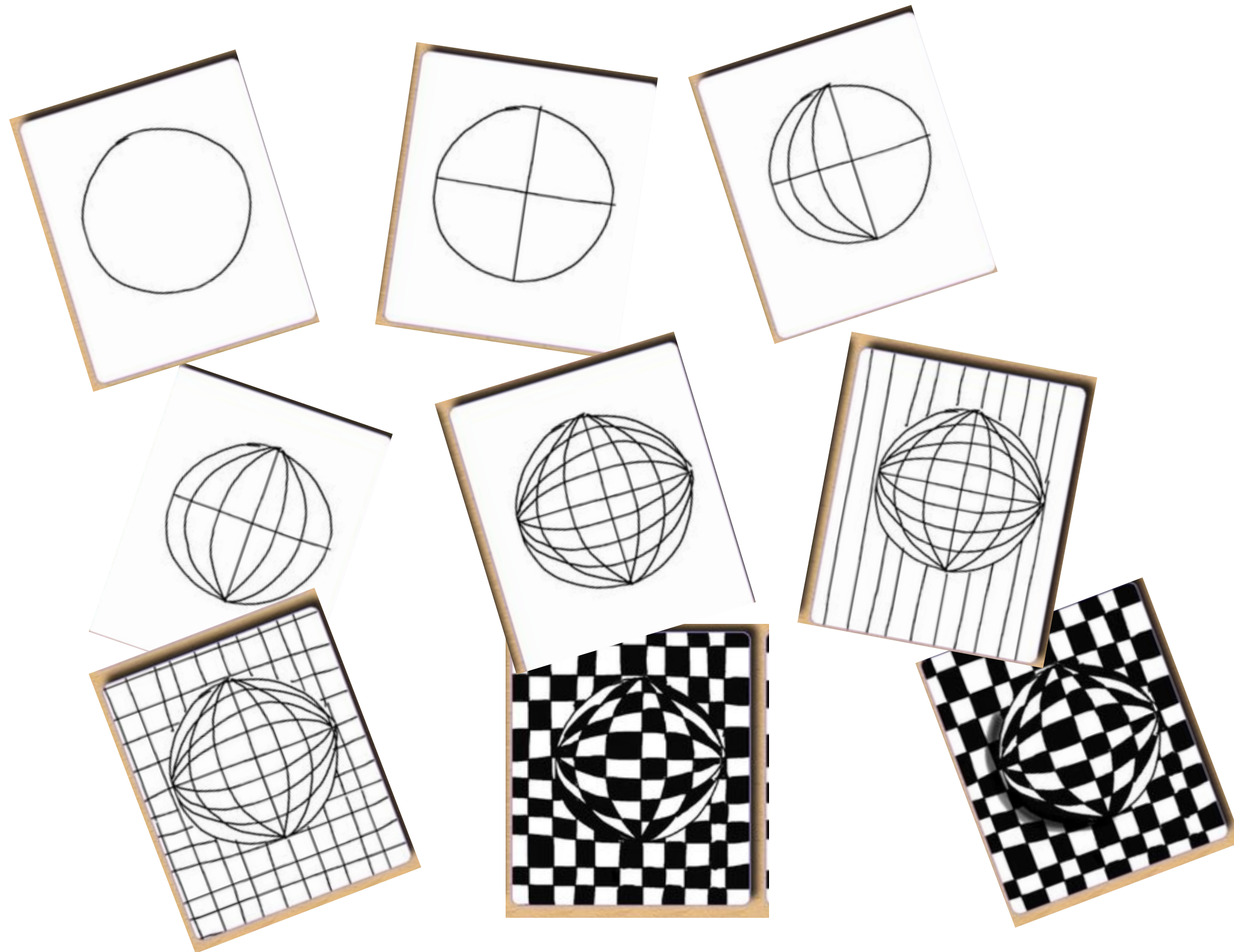
In deze video zie je alles dansers uit de voorstelling en krijg je een eerste indruk van wat je mag verwachten. De dansers van De Dutch Don't Dance Division komen van over de hele wereld, om hier voor jullie op te treden. Sommige spreken dan ook Engels.

Bekijk in de klas de trailer en bedenk met elkaar een aantal vragen voor de dansers, deze vragen mogen jullie tijdens het nagesprek (dat na de voorstelling plaats vindt) stellen aan de dansers.

OPDRACHT 2: OPTISCHE POSTER

Escher maakt in zijn werken regelmatig gebruik van optische illusie. Daardoor lijkt soms iets uit het papier op te springen, blijven trappen of watervallen oneindig doorgaan of is soms het begin van een tekening niet te ontdekken. Proberen jullie met de klas een van onderstaande tekeningen uit?

OPDRACHT 3: MUZIEK

De muziek die tijdens 'Metamorfose' wordt gebruikt is heel divers. Van klassieke- tot popmuziek, je hoort in deze voorstelling van alles terug.

Beluister de onderstaande muziekfragmenten in de klas en laat de kinderen per fragment antwoord geven op de volgende vragen:

- *Wat voel je bij het fragment?*
- *Welk verhaal kan je bedenken bij dit fragment?*
- *Kan jij al verzinnen wat er op deze muziek gaat gebeuren in de voorstelling?*

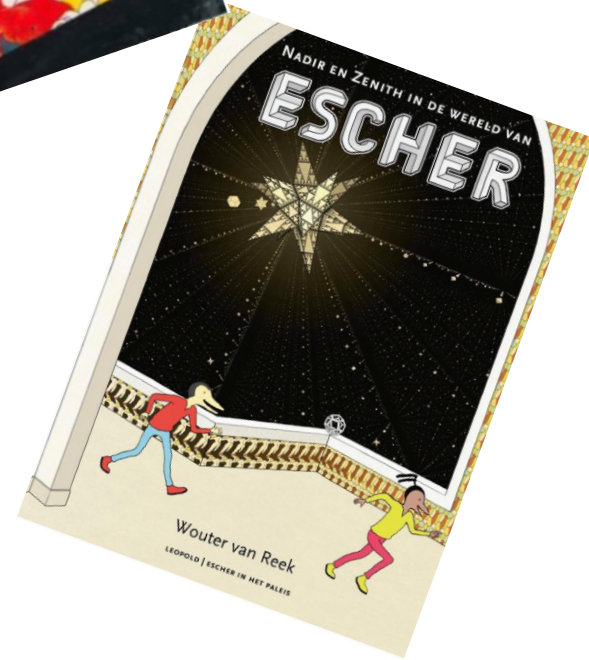
Metamorfose
PREVIEW Maud Tieleman
+ Save on Spotify

Track	Artist	Duration
1 8 Whiskus (Version for Violin): No. 7	John Cage, Irvine Arditti	00:52
2 Bubbles	Yosi Horikawa	05:47
3 Mana	Xavier Rudd	02:09
4 Haunted Clock	Gothic Storm	02:31
5 Intro	Yosi Horikawa	01:39
6 Sound Test	Frédéric Metthé	08:41
7 Clapping Music	Steve Reich, LSO Percussion Ensemble	03:36

OPDRACHT 4: DE ESCHERBIBLIOTHEEK

Er zijn heel wat kinderboeken te vinden over Escher. Graag geven we jullie enkele tips mee. Het is fijn om deze boeken voorafgaand aan de voorstelling als een bibliotheek in jouw klas uit te stallen zodat de kinderen erin kunnen snuisteren. Én vooral de werken herkennen doorheen de voorstelling.

GRATIS NAAR ESCHER IN HET PALEIS

We raden alle klassen die naar de voorstelling komen kijken aan om voorafgaand naar het Eschermuseum te trekken in Den Haag. In dat museum zijn alle werken die in de voorstelling aan bod komen te zien. We geloven dat de leerlingen de voorstelling beter begrijpen als ze die werken reeds als referentiekader hebben.

Te zien

Tentoonstellingen

- Escher eeuwigheid en oneindigheid. Vaste collectie, permanent te zien
- Net als Escher 3 november 2023 t/m 24 maart 2024
- Beleef de wereld van Escher. Interactieve tentoonstelling, permanent te zien

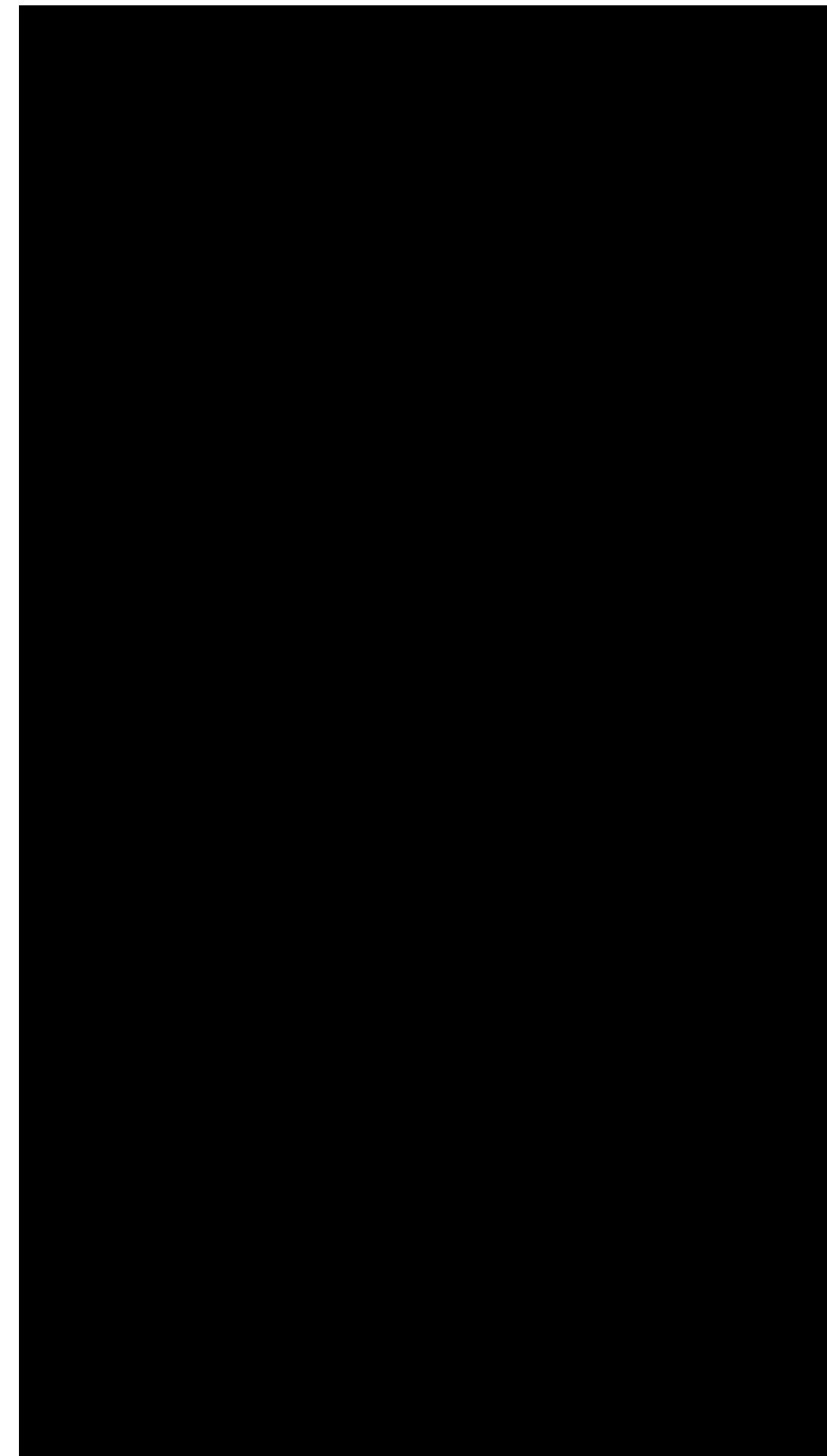
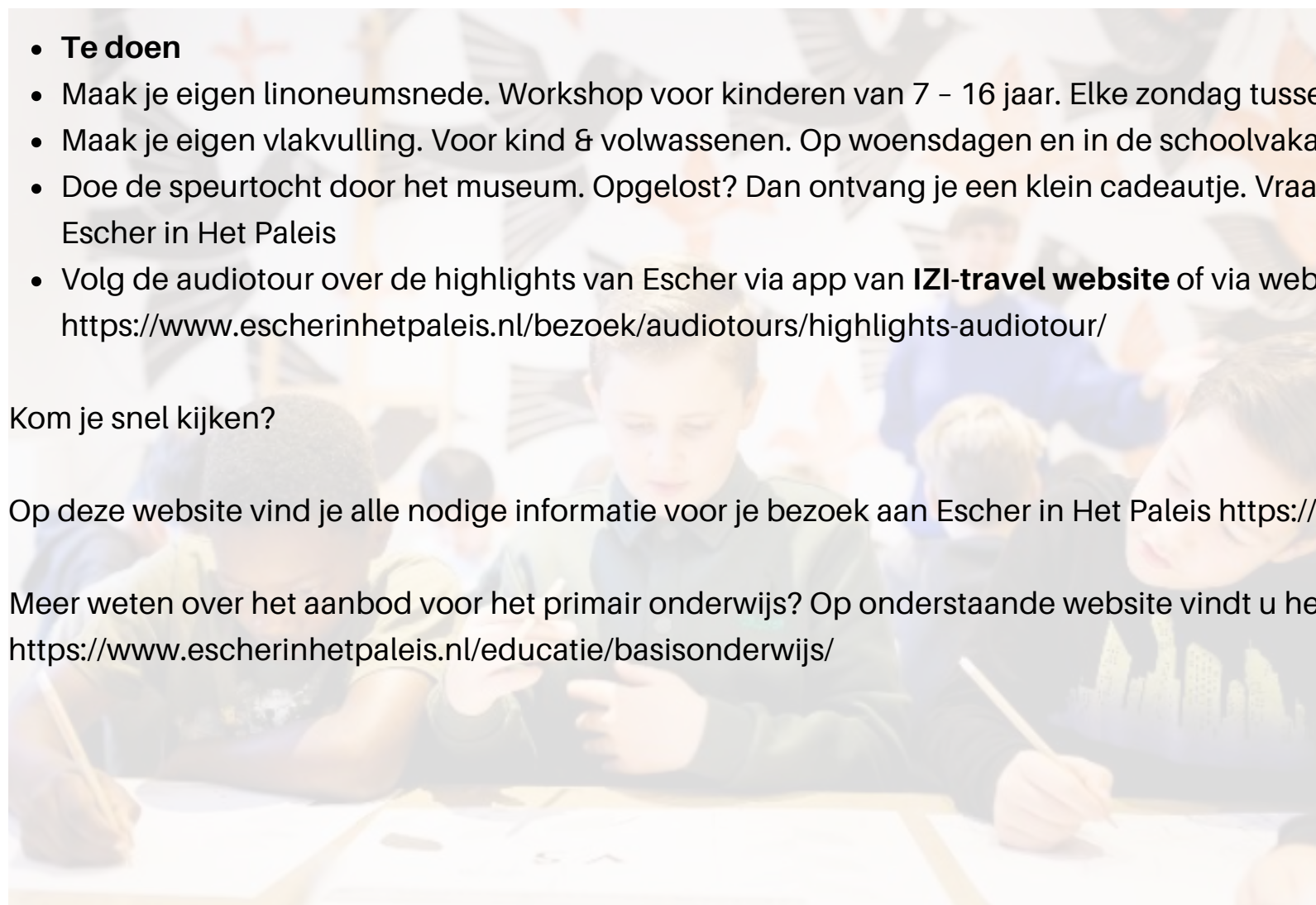
Te doen

- Maak je eigen linoneumsnede. Workshop voor kinderen van 7 - 16 jaar. Elke zondag tussen 12.30 - 16.30 uur
- Maak je eigen vlakvulling. Voor kind & volwassenen. Op woensdagen en in de schoolvakanties
- Doe de speurtocht door het museum. Opgelost? Dan ontvang je een klein cadeautje. Vraag naar de speurtocht bij de entree van Escher in Het Paleis
- Volg de audiotour over de highlights van Escher via app van **IZI-travel website** of via website <https://www.escherinhetpaleis.nl/bezoek/audiotours/highlights-audiotour/>

Kom je snel kijken?

Op deze website vind je alle nodige informatie voor je bezoek aan Escher in Het Paleis <https://www.escherinhetpaleis.nl/bezoek/>

Meer weten over het aanbod voor het primair onderwijs? Op onderstaande website vindt u het complete aanbod <https://www.escherinhetpaleis.nl/educatie/basisonderwijs/>

METAMORFOSE IN HET THEATER?

Naar het theater gaan is een bijzondere aangelegenheid. Misschien is het voor sommige leerlingen zelfs de eerste keer dat ze in een theater komen. Op onderstaande foto's illustreren de dansers van De Dutch Don't Dance Division, wat wel en wat niet gepast is om te doen tijdens een bezoekje aan het theater. Bekijk en bespreek deze foto's in de klas, zodat iedereen weet wat er tijdens jullie bezoek aan het theater en tijdens de voorstelling van hen wordt verwacht.

HET IS NIET GEPAST OM TE GILLEN OF SCHREEUWEN TIJDENS EEN VOORSTELLING. WE SNAPPEN DAT SOMMIGE DANCEN OF GEBEURTENISSEN REACTIES OPROEPEN, PROBEER DEZE DAN TE UITEN ZONDER DAT JE MEDEPUBLIEK ER LAST VAN HEEFT.

ETEN EN DRINKEN IS IN BIJVOORBEELD DE BIOSCOOP HEEL NORMAAL, MAAR IN HET THEATER IS DIT NIET TOEGESTAAN. OOK TUSSENDORR NAAR HET TOILET GAAN IS NIET ZO HANDIG, DIT LEIDT DE DANCERS EN HET ANDERE PUBLIEK ERG AF. GA DAAROM VOOR DE VOORSTELLING BEGINT NOG EVEN NAAR HET TOILET EN ZORG DAT JE VOORAFGAANDE AAN DE VOORSTELLING IETS GEGETEN EN GEDRONKEN HEBT.

HET KAN GEBEUREN DAT JE EEN STUKJE UIT DE VOORSTELLING NIET ZO LEUK OF MISSCHIEN ZELFS EEN BEETJE SAAI VINDT. ALS JE TV KIJKT EN DIT GEBEURT ZAP JE GEWOON NAAR EEN ANDERE ZENDER, DIT KAN BIJ THEATER NATUURLIJK NIET. WE VRAGEN JE DAAROM OM HET STUK TOCH MET RESPECT VOOR DE DANCERS TE BEKIJKEN.

PROBEER TIJDENS DE VOORSTELLING NIET TE KLETSEN. NIET ALLEEN JE MEDEPUBLIEK HEEFT HIER LAST VAN, MAAR OOK DE DANCERS OP HET TONEEL. NA AFLOOP VAN DE VOORSTELLING HOUDEN WE EEN KORT NAGESPREK. VALT JE IETS OP DAT JE GRAAG WIL DELEN? DAN KAN JE DIT NA AFLOOP IN DIT NAGESPREK DOEN.

HET IS NIET TOEGESTAAN OM JE MOBIEL TE GEBRUIKEN TIJDENS DE VOORSTELLING EN HET IS ZEKER NIET TOEGESTAAN OM TE BELLEN, WHATSAPPEN, FOTO'S TE MAKEN ETC. JE KUNT JE MOBIELTJE DAAROM HET BESTE GEWOON UIT ZETTEN, ZO KRIJGEN WE OOK GEEN STORING BIJ DE TECHNIEK!

Na de voorstelling

In de voorbereiding op jullie bezoek aan 'Metamorfose' is er met name gekeken naar de onderdelen die leerlingen moeten begrepen hebben om de voorstelling volledig mee te kunnen volgen. Deze onderdelen hebben jullie in de voorstelling zeker terug zien komen en in het nagesprek is hier over gesproken. In dit tweede deeltje van de lesbrief stellen we enkele verwerkende opdrachten voor die je na de voorstelling uit kan testen.

OPDRACHT 1: KLAPPEN MAAR

Tijdens de voorstelling hoorden jullie twee dansers die live de muziek klaptten. Dit deden ze in een herhalend tempo net als Escher die vaak werkte met herhaling. De muziek die jullie hoorden was 'Clapping Music' van Steve Reich. Proberen jullie dit ook uit in de klas? De ene helft klapt de bovenste reeks groene kruisjes over 4 tellen, de andere helft de onderste reeks rode kruisjes.

REEKS 1 (4x na elkaar):

REEKS 2 (1x bovenste, 3x onderste)

OPDRACHT 2: ZELFPORTRET

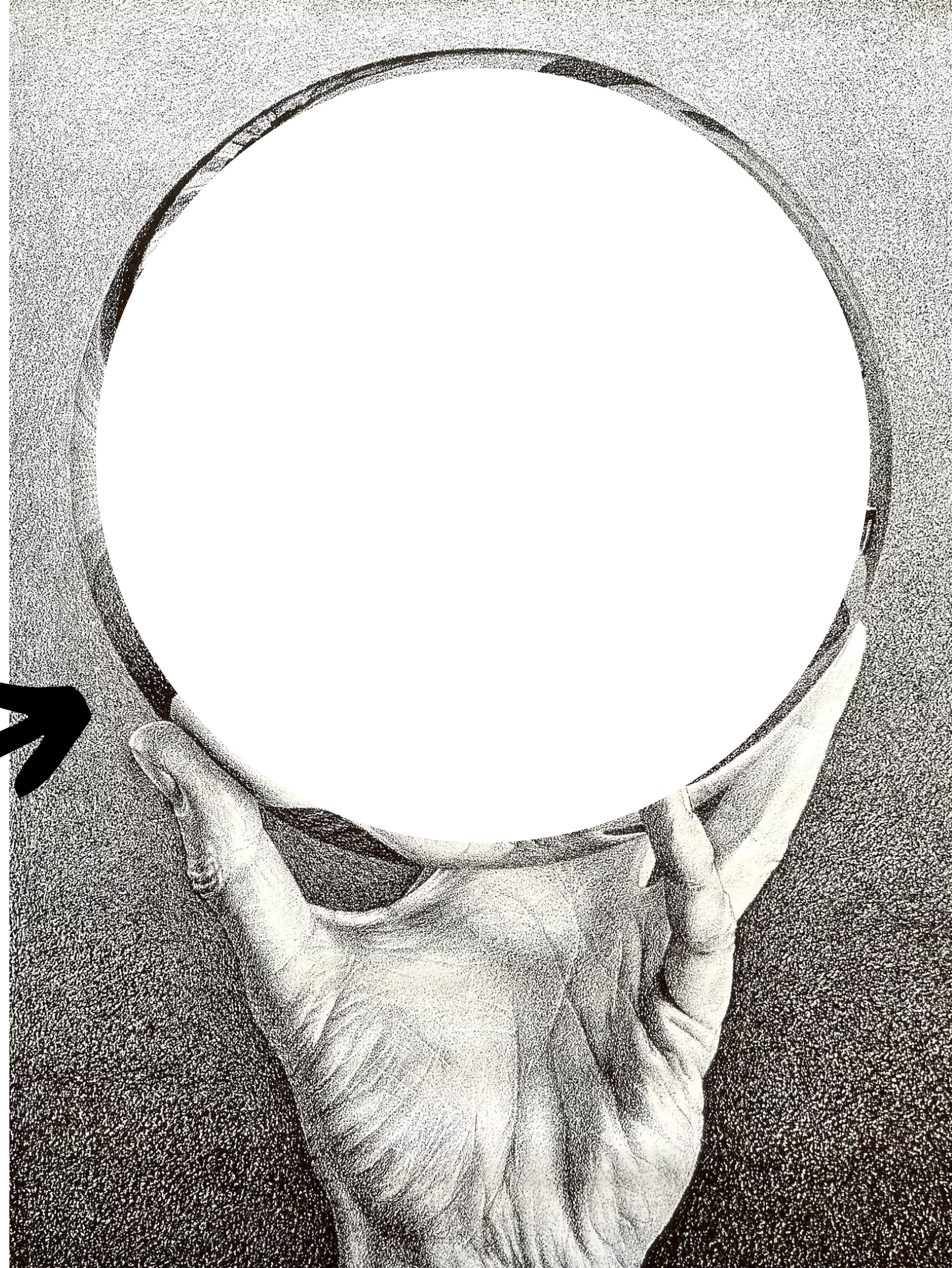
Escher houdt van Spiegelingen. Niet alleen voor zelfportretten maakt hij graag gebruik van spiegels, maar ook in zijn andere prenten benadrukt hij vaak reflecties. Dit geeft Escher de mogelijkheid om een andere wereld te scheppen. In zijn zelfportretten gebruikt hij vaak bolle spiegels zodat hij zelf vergroot in beeld komt en de ruimte om hem heen vervormt (Escher in het Paleis).

In de voorstelling kwam het onderstaande kunstwerk ook aan bod. Daarin maakte Kan jij jezelf ook tekenen in de bol? Hoe zie jij jezelf dan in de spiegel? Hoe ben jij vervormt? En de ruimte?

TEKEN HIER JOUW
EIGEN
ZELFPORTRET

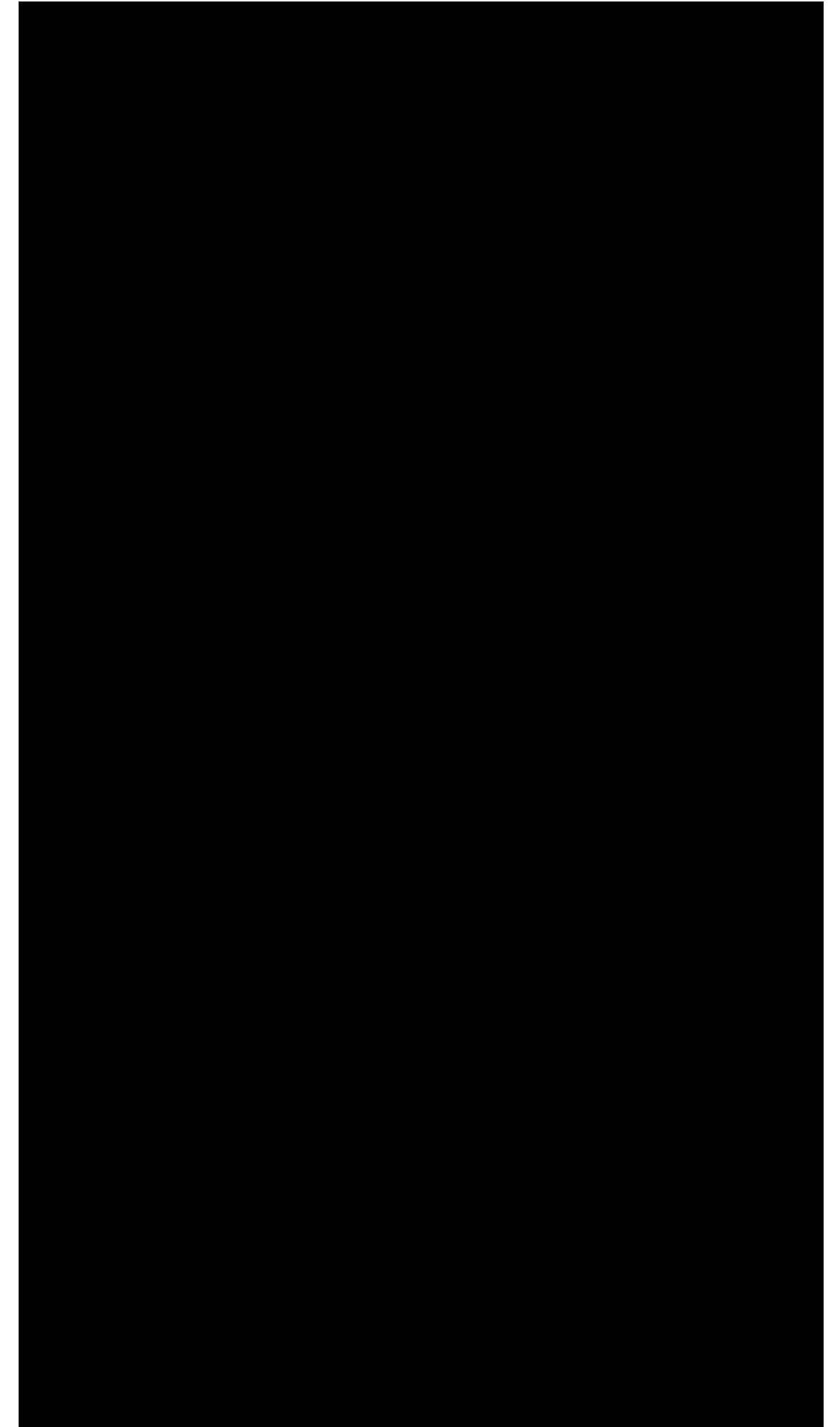
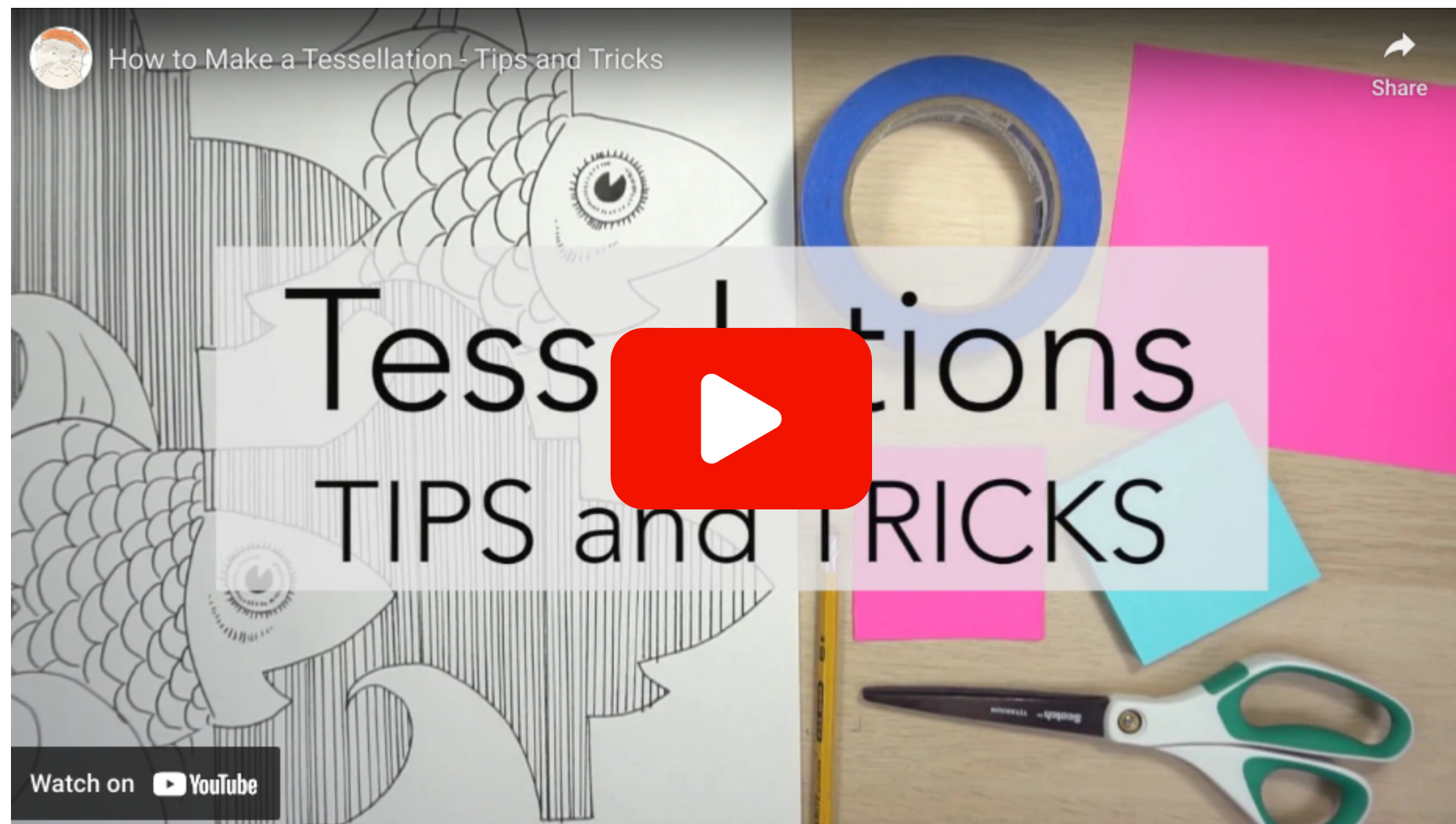

OPDRACHT 3: MAAK MET DE KLAS EEN MOZAÏEK

Door de visuele intelligentie van kon Escher wiskundige patronen doorgronden. Dit is eigenlijk opmerkelijk: Escher bleef namelijk herhalen dat hij van wiskunde geen verstand had. Toch doorgrondde hij veel wiskundige systemen door steeds weer variaties van motieven uit te proberen.

STAP 1: Escher werkte vaak met patronen en figuren die in elkaar inhaken. Hieronder zie je hoe iedereen van de klas dit kan vouwen. Kunnen jullie alle vormen in elkaar laten passen?

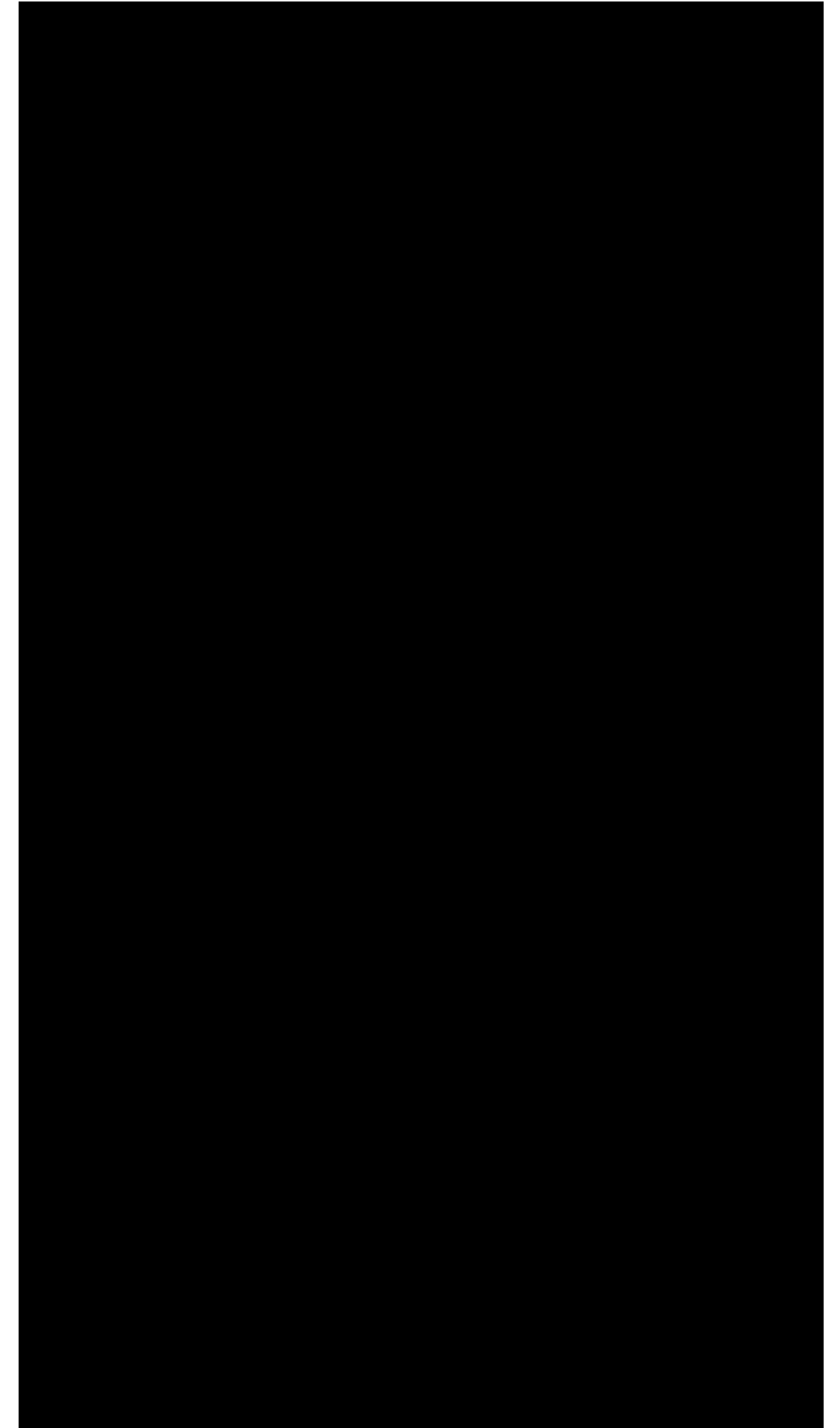
STAP 2: probeer nu met je lichaam een soortgelijke vorm te maken. Kunnen jullie met alle leerlingen van de klas een levende mozaïk maken?

OPDRACHT 4: BLOKKENMACHINE

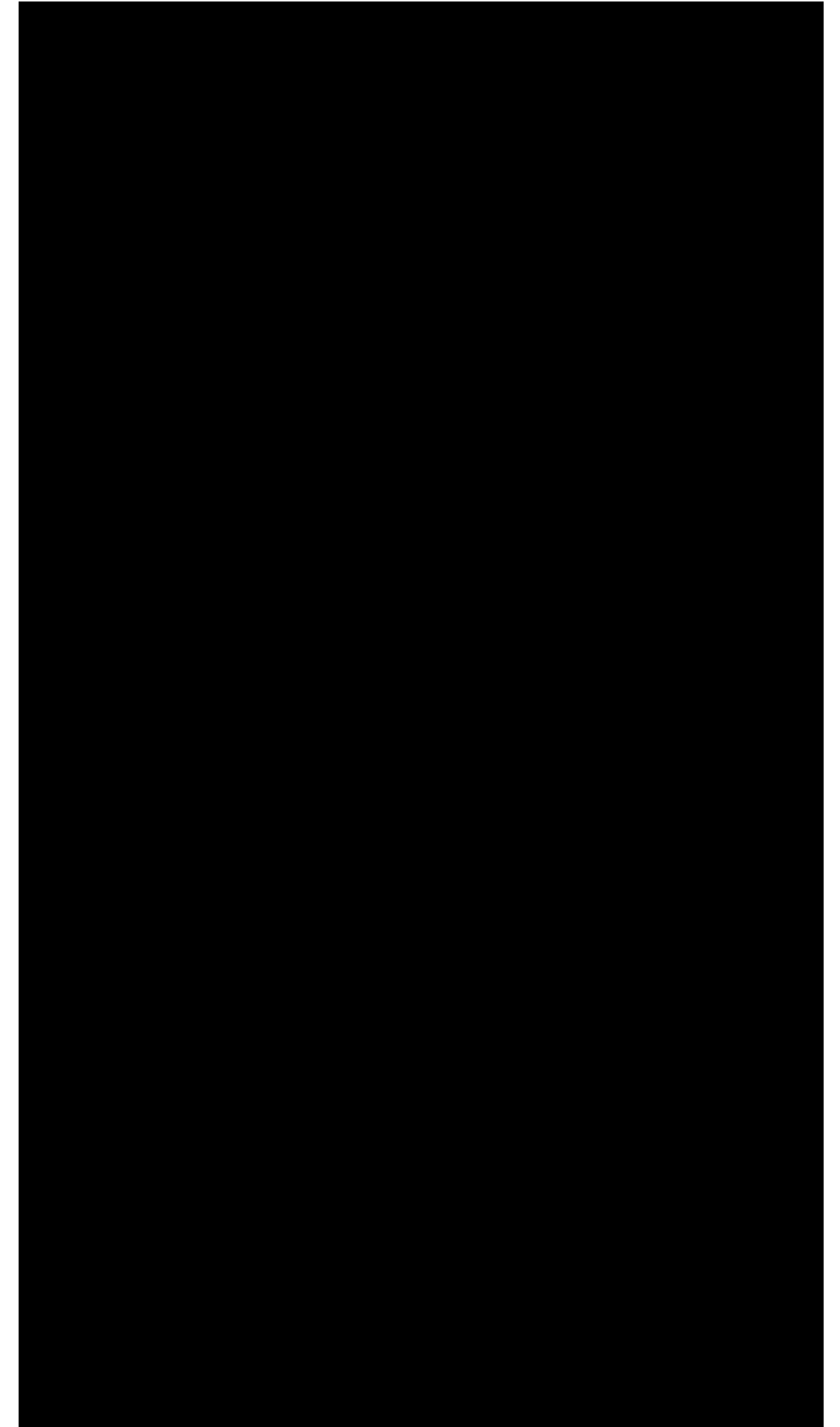
Tijdens de voorstelling verbouwen de dansers de eerste trap naar een nieuwe trap. Ze tekenen daarvoor eerst hun eigen kubus en geven deze dan elk op hun eigen manier door. Kunnen we dit met de klas ook? Maak een machine in een kring zodat deze in een oneindige loop door kan gaan.

Maak deze kubus eventueel visueel door met een kartonnen doos het doorgeven te oefenen.

OPDRACHT 5: ESCHER DOORHEEN DEN HAAG

Trek met je klas doorheen Den Haag en ga op zoek naar enkele beelden in het dagelijkse straatbeeld waarop we deze kunstenaar zien terugkomen. Kunnen de leerlingen deze werken namaken doorheen het schoolgebouw?

WEDSTRIJD

Van 25 tot en met 29 december 2023 staan de dansers van De Dutch Don't Dance Division op de planken van Amare met de voorstelling 'Alice in Escherland'. Ze sluiten dan samen met 80 andere dansers van 6 tot 80 jaar het Escherjaar in Den Haag af.

Met de wedstrijd SCHAAKMAT maak jij met jouw klas kans op het bijwonen van een repetitie en een meet and greet met de cast.

WAT MOET JE DOEN? Kijk snel op de volgende pagina

WEDSTRIJD

Kleur met de hele klas de affiche van 'Alice in Escherland' origineel in. Maak rondom de poster een woordweb van jullie ervaringen met de educatievoorstelling 'Metamorfose'.

Mail jullie resultaat door naar educatie@ddddd.nu voor 1 december 2023 en wie weet slepen jullie de prijs in de wacht.

Maar wonderlijke werelden samenkomen

DE DUTCH
DON'T
DANCE
DIVISION

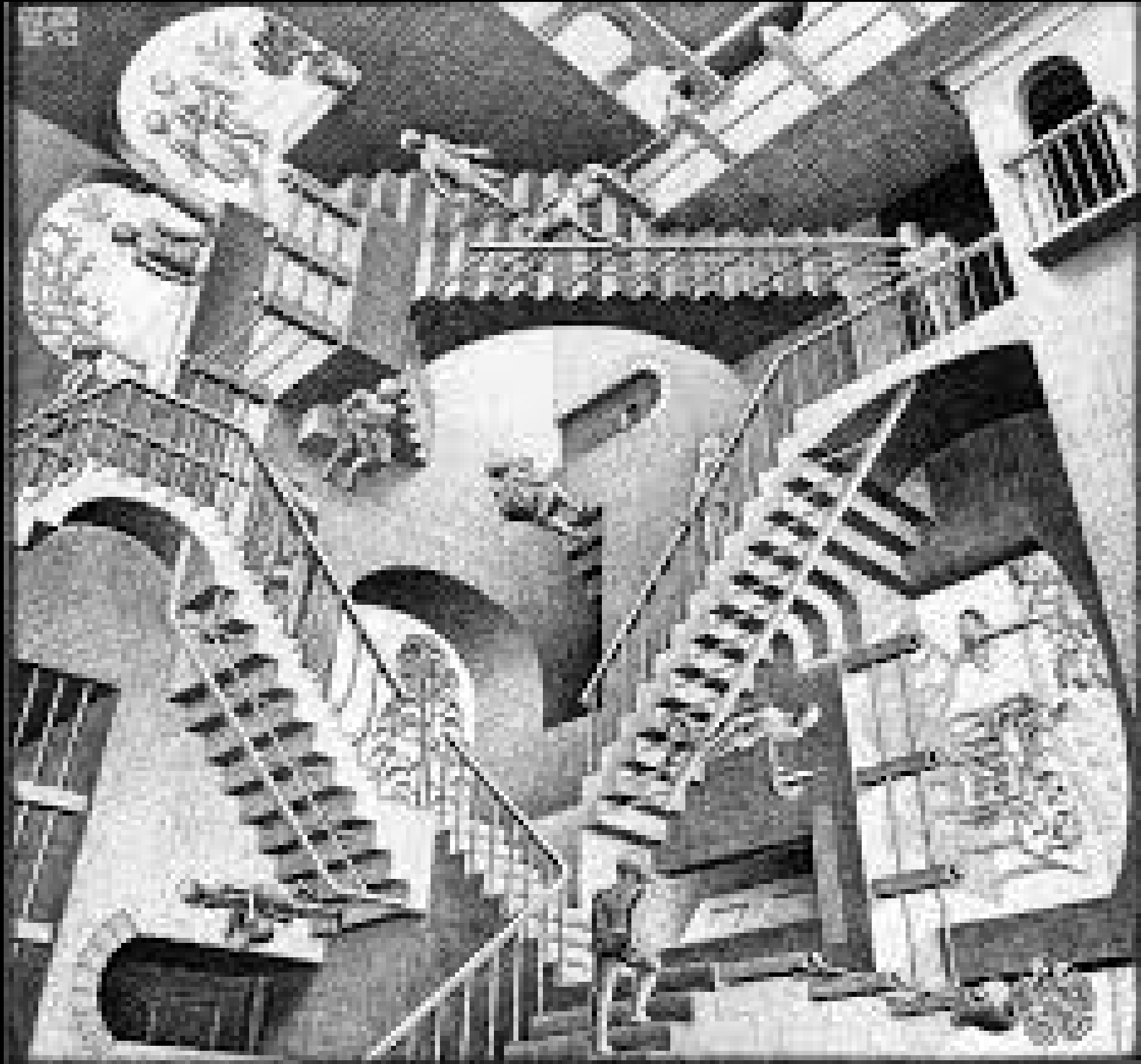
Face in Surrealism

Leuk dat je er was!

Wij hopen dat jullie genoten hebben van je bezoek aan 'Metamorfose'. Heb je na deze middag meer interesse gekregen in danseducatie? Dan ben je bij De Dutch Don't Dance Division aan het goede adres! In verschillende projecten bieden wij danseducatie aan voor het basis- en voortgezet onderwijs. Neem zeker contact op met educatie@ddddd.nu

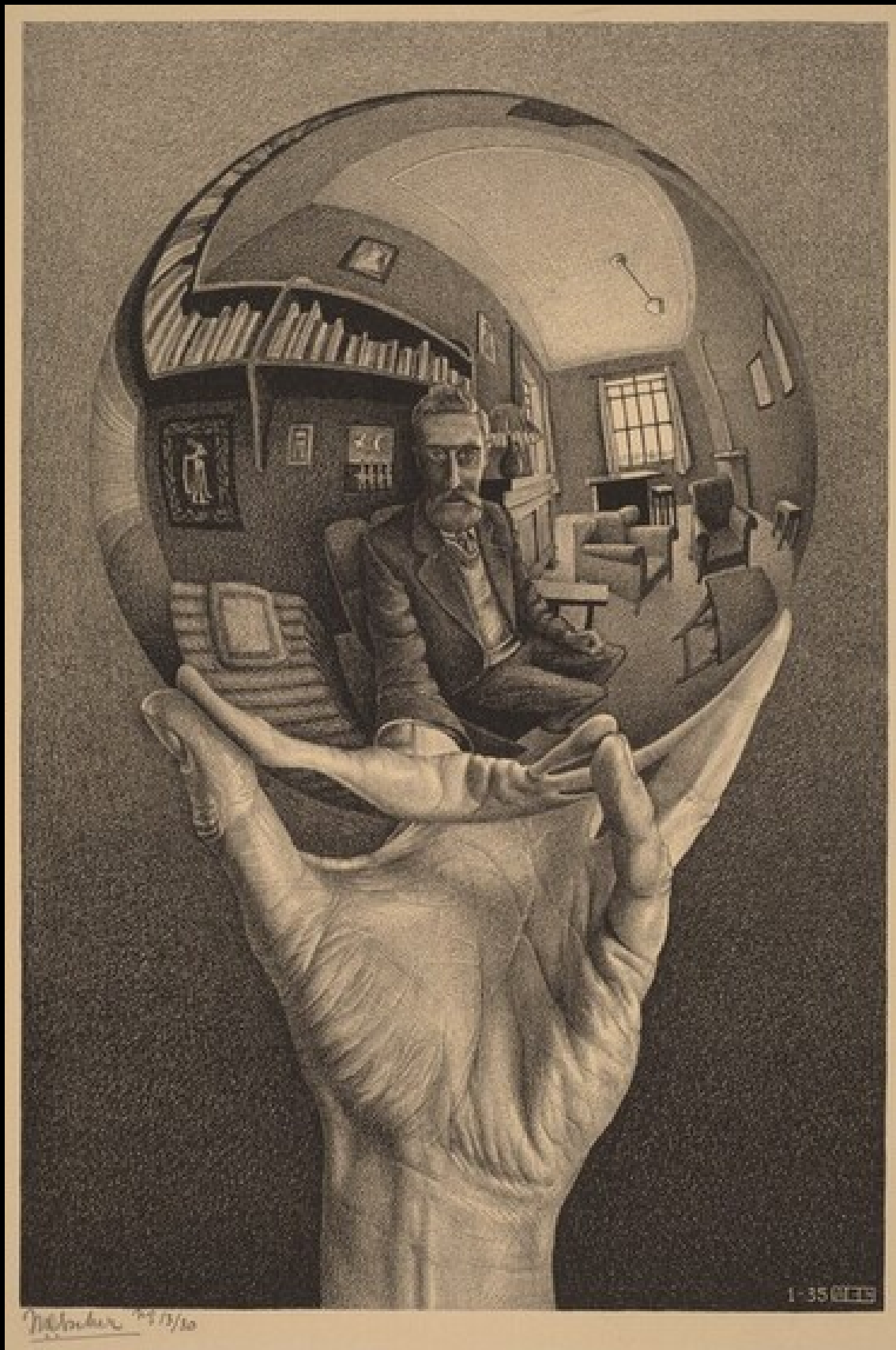
BIJLAGE: De werken van Escher

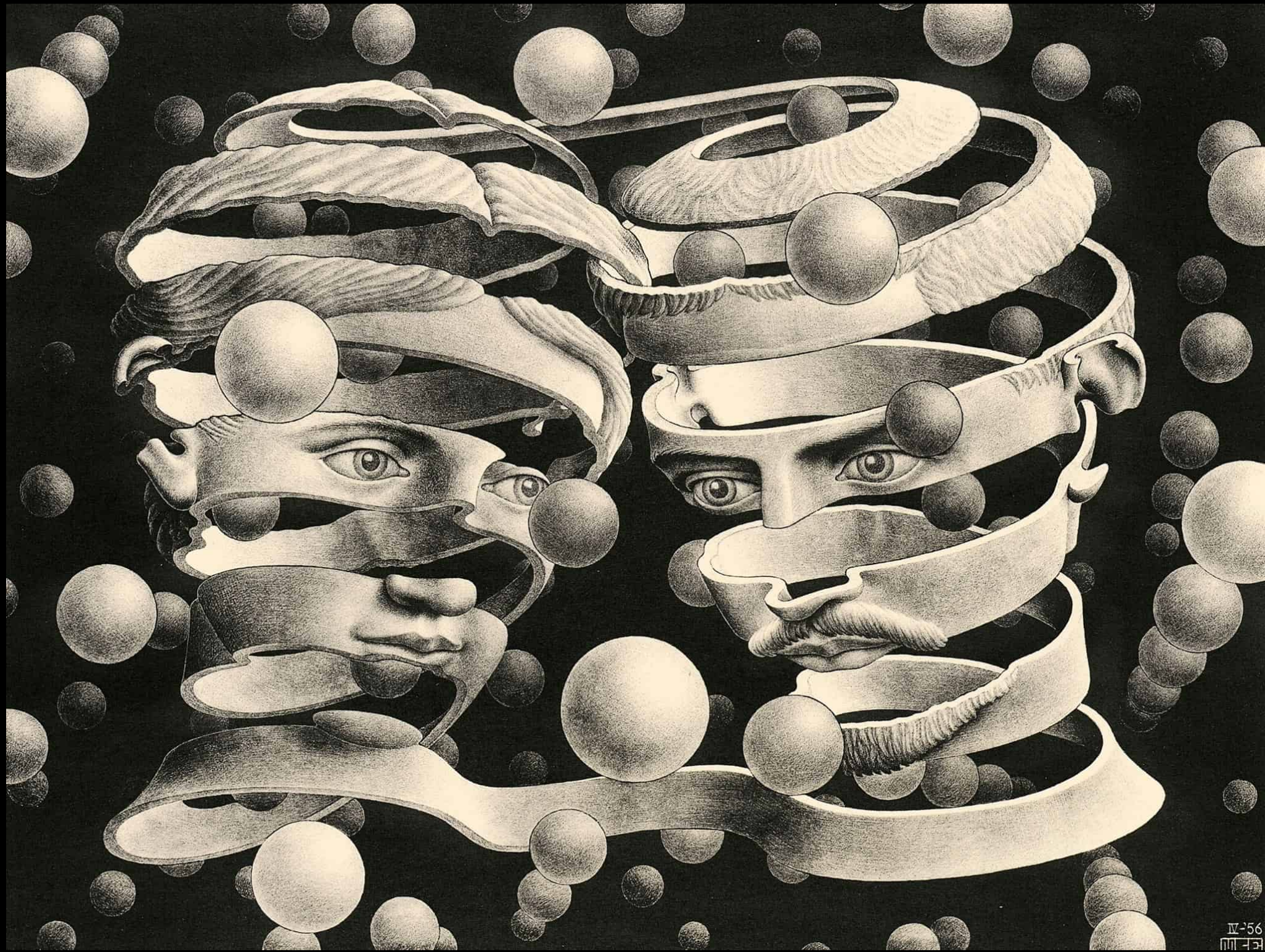
Relativiteit, 1935

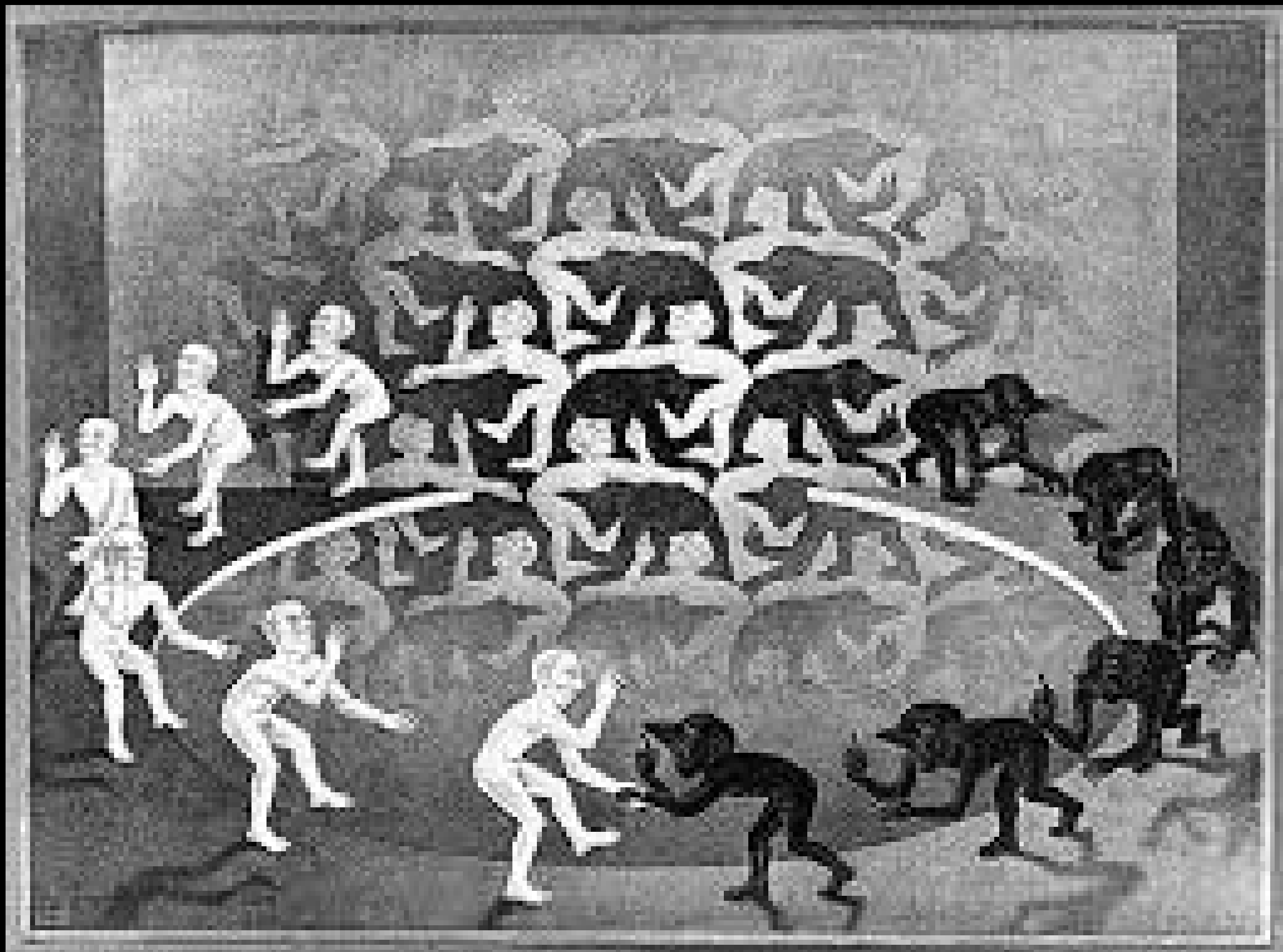
Metamorphose, 1940

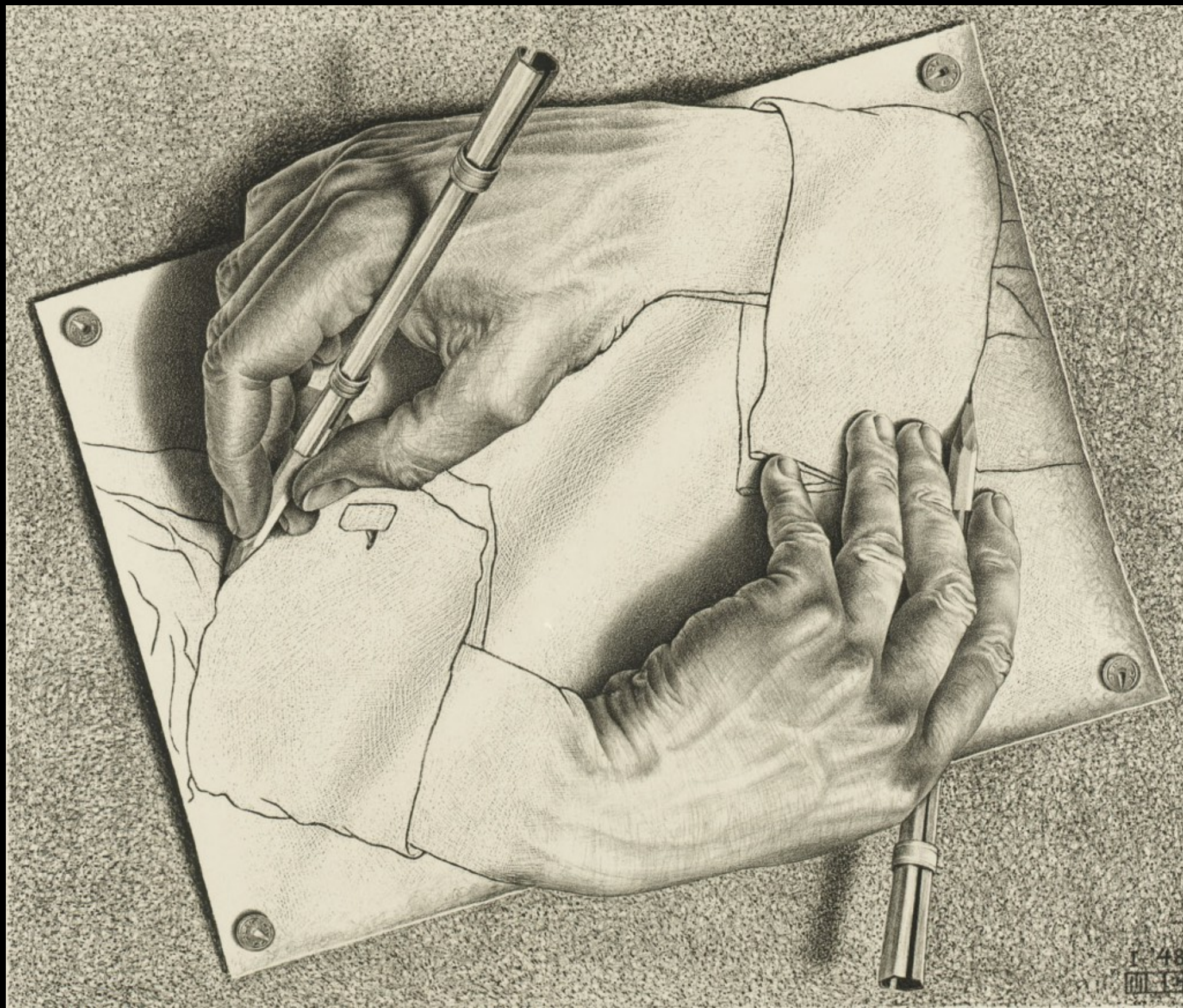
Relativiteit, 1935

Bond of union, 1956

De ontmoeting, 1944

Tekenende handen, 1948

Productiegegevens

Concept

Thom Stuart, Rinus Sprong en Maud Tielemans

Choreografie

De Dutch Don't Dance Division

Choreografie advies

Thom Stuart

Educatie

Maud Tielemans

